

Į Estiją vykstančių pacientų informavimas apie naudojimąsi tarpvalstybine elektroninių receptų paslauga

Pacientams skirto informacinio skelbimo tikslas

Pacientams skirto informacinio skelbimo tikslas – pateikti pacientams apibendrintą informaciją apie tarpvalstybinį keitimąsi receptų duomenimis ir duomenų apsaugos praktiką tais atvejais, kai vaistus išduoda kitos ES valstybės vaistinė. Jei pacientas nori įsigyti išrašytą vaistą užsienio valstybės vaistinėje, ta užsienio valstybės vaistinė tvarko jo duomenis pagal valstybės, kurioje vaistas perkamas, teisę.

Ši informacija skirta pacientams, keliaujantiems į Estijos Respubliką.

Kas gali naudotis šia paslauga?

Šia paslauga gali naudotis pacientai, kurių gyvenamoji šalis yra prisijungusi prie tarpvalstybinio keitimosi sveikatos duomenimis sistemos ir kurie turi atitinkamą tapatybės nustatymo dokumentą ir elektroninį receptą, suteikiantį galimybę įsigyti vaistą kitoje valstybėje. Vaistinėje vaistų gali įsigyti tik tas asmuo, kuriam išduotas receptas. Visais atvejais turi būti nustatyta asmens tapatybė ir kiekvienoje valstybėje yra apibrėžta, kokius tapatybės nustatymo dokumentus pacientas turi pateikti naudodamasis šia paslauga.

Išrašyto vaisto įsigijimo duomenų perdavimas Estijos vaistinėms per tarpvalstybinio keitimosi duomenimis platformą reglamentuojamas paciento gyvenamosios šalies teisės aktais. Dauguma atvejų reikalingas paciento sutikimas dėl vaistų pirkimo užsienyje. Ar pacientas yra davęs tokį sutikimą, galima nustatyti paciento gyvenamosios šalies atitinkamos institucijos interneto svetainėje.

Nustačius paciento tapatybę, vaistininkas informuoja jį apie tai, kaip Estijoje tvarkomi jo duomenys. Nepaisant to, ar pacientas buvo informuotas apie duomenų tvarkymą jo gyvenamojoje šalyje, ar ne, jis turi būti informuojamas apie duomenų tvarkymą toje valstybėje, į kurią jis atvyko (Estijos Respublikoje). Kai pacientas vaistininkui patvirtina, kad supranta tą informaciją, ir sutinka, kad jo receptas būtų nuskaitytas, vaistininkas pateikia prašymą nuskaityti tą receptą. Jei pacientas nepatvirtina, kad jis supranta tą informaciją, arba nesutinka, kad jo receptas būtų nuskaitytas, draudžiama pateikti prašymą nuskaityti receptą.

Pacientas privalo sumokėti visą kainą, mokėtiną už atitinkamą vaistą toje valstybėje, kurioje jis perkamas, ir turi teisę gauti kompensaciją iš savo draudiko savo gyvenamojoje šalyje. Išlaidos gali būti kompensuojamos arba gali būti atsisakoma jas kompensuoti, priklausomai nuo nacionalinės sveikatos draudimo sistemos.

Kas yra e. sveikatos tinklas?

E. sveikatos skaitmeninių paslaugų infrastruktūra (eHDSI) sveikatos priežiūros specialistams ir vaistininkams, kurie dalyvauja išduodant vaistus ar gydant pacientus, užtikrina saugią ir paprastą prieigą prie pacientų sveikatos duomenų. eHDSI suteikia galimybę visos ES, EEE ir Šveicarijos sveikatos priežiūros specialistams bet kuriuo metu ir visoje ES elektroninėmis priemonėmis gauti ES gyventojų receptų duomenis. Duomenų prašymai pateikiami prisijungus prie saugaus tinklų sietuvo (tarpvalstybinio keitimosi sveikatos duomenimis platformos), kuriuo naudotis galimybę suteikia kiekvienos valstybės paskirtas nacionalinis e. sveikatos kontaktinis centras (NKC). Estijoje už šios paslaugos sukūrimą ir administravimą atsakingas Sveikatos ir gerovės informacinių sistemų centras (est. *Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus*, TEHIK), o sistemos valdytojas yra Socialinių reikalų ministerija.

Iš valstybės, kurioje buvo išduotas elektroninis receptas, nacionalinės sveikatos duomenų infrastruktūros pacientų receptų duomenys per NKC perduodami kitų valstybių, kuriose teikiama ši paslauga, farmacijos paslaugų teikėjams. Kiekviena valstybė yra atsakinga už savo nacionalinio kontaktinio centro veiklą. Pacientų receptų duomenys tvarkomi pagal ES Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą ir pagal valstybėse, kurios keičiasi šiais duomenimis, galiojančius teisės aktus.

Kokie pacientų asmens duomenys tvarkomi?

Iš paciento gyvenamosios šalies per NKC Estijos vaistinei, be kita ko, perduodamas galiojančių paciento elektroninių receptų, kuriuos pateikus galima įsigyti vaistų, sąrašas. Be to, pateikiama išsami informacija apie vaistus, kuriuos pacientas nori įsigyti.

Elektroniniame recepte pateikiama iš esmės ta pati informacija, kaip ir popieriniame recepte: paciento vardas ir pavardė, asmens kodas, gimimo data, lytis, paciento draudimo šalis, išrašiusio gydytojo vardas ir pavardė, gydytojo kodas, receptą išdavusios sveikatos įstaigos adresas, diagnozė ir informacija apie išrašytą vaistą.

Iš paciento gyvenamosios šalies informacinės sistemos per kontaktinius centrus Estijos vaistinei perduodamas galiojančių vaistų receptų sąrašas (jei pacientas davė sutikimą dėl prieigos prie jo receptų kitose ES valstybėse) ir išsami informacija apie receptinį vaistą, kurį pacientas nori įsigyti. Į receptų sąrašą gali būti įtraukti vaistai, kurių negalima įsigyti su receptu kitoje ES valstybėje. Tačiau šie vaistai yra nurodyti sąrašė, kad vaistus išduodantis asmuo galėtų į juos atsižvelgti, vertindamas vaistų sąveiką ir jų vartojimo saugumą.

Naudodamasis paciento gyvenamosios šalies ir Estijos kontaktiniais centrais ir vaistinės programine įranga, vaistininkas gali peržiūrėti paciento receptą PDF formatu ir jo išverstą turinį. Pardavus vaistą, vaistinės informacinė sistema per NKC praneša paciento gyvenamosios šalies kontaktiniam centrui, kad vaistas išduotas.

Kokiu pagrindu tvarkomi paciento duomenys?

Kai pacientai perka vaistus Estijos vaistinėje, jų duomenys saugomi Estijoje pagal ES Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, kitus ES teisės aktus ir Estijos nacionalinės teisės aktus.

Duomenų, kuriais keičiamasi, sudėtis ir įrašų saugojimo laikotarpiai nustatyti Sveikatos paslaugų organizavimo akte (est. *tervishoiuteenuste korraldamise seadus*) ir 2018 m. lapkričio 15 d. Sveikatos ir darbo ministro potvarkyje Nr. 48 dėl duomenų, tvarkomų naudojantis tarpvalstybinio keitimosi duomenimis platforma, sudėties, keitimosi duomenimis organizavimo ir įrašų saugojimo laikotarpių.

Kokiu tikslu tvarkomi paciento duomenys?

Šios paslaugos tikslas – suteikti pacientams galimybę įsigyti vaistų Estijos vaistinėse pagal elektroninį receptą, išduotą jų kilmės šalyje. Elektroniniuose receptuose esantys duomenys tvarkomi tik vaistų išdavimo tikslais.

Tam tikromis sąlygomis ir kitais teisės aktuose nustatytais tikslais Estijoje asmens duomenys taip pat gali būti tvarkomi dėl kitų priežasčių, pvz., statistikos, stebėsenos ir mokslinių tyrimų, siekiant pagerinti sveikatos priežiūros kokybę.

Estijoje pacientų duomenys taip pat naudojami šiais atvejais:

TEHIK saugo ir renka įvykių žurnalus (pagal eHDSI reikalavimus), kad galėtų stebėti, kaip teikiamos paslaugos, ir prireikus turi galėti atsekti vaistų išdavimo procesą.

Kas gali tvarkyti paciento duomenis?

Pacientų duomenis gali tvarkyti tik vaistininkai, kurių veikla reglamentuojama, kurie dalyvauja išduodant vaistus ir laikosi Estijos Respublikos konfidencialumo principų. Prieš elektroninių receptų paslaugą teikiančioms valstybėms prisijungiant prie tarpvalstybinio keitimosi duomenimis platformos, Europos Komisija atliko jų auditą, kurio metu buvo patikrinta, kaip vaistinės užtikrina, kad asmens duomenys būtų tvarkomi saugiai. Duomenys nepateikiami leidimo neturintiems asmenims.

Kai duomenys perduodami per eHDSI į kitą šią paslaugą teikiančią valstybę, kiekviena duomenis gaunanti valstybė prisiima atsakomybę už duomenų tvarkymą pagal savo duomenų tvarkymo procedūras. Tvarkant duomenis dalyvauja šios šalys:

- vaistinės, kuriose vaistai išduodami pagal tarpvalstybinius receptus;
- Estijos e. sveikatos kontaktinis centras, t. y. TEHIK;
- kitos šalies e. sveikatos kontaktinis centras, t. y. NKC;
- sveikatos informacinė sistema, skirta tarpvalstybinių receptų tvarkymo teisėms tvarkyti;
- receptų išrašymo centras, kuriame saugoma informacija apie konkrečiam asmeniui išrašytus receptus;
- gyventojų registras, kuriame galima susipažinti su informacija tapatybei nustatyti;
- vaistų registras, kuriame galima patikrinti pacientui išrašytus vaistus.

Kur ir kiek laiko saugomi paciento duomenys?

Paciento duomenys gali būti saugomi tiek valstybės, kurioje išduotas receptas, tiek paciento gyvenamosios šalies sveikatos duomenis tvarkančių institucijų informacinėse sistemose. TEHIK privalo 7 metus saugoti keitimosi duomenimis platformos žurnalus.

Estijoje nustatytos tokios bendros duomenų saugojimo sąlygos:

receptų išrašymo centras 7 metus saugo receptus ir susijusią informaciją apie išduotus vaistus paciento sveikatos istorija saugoma ne trumpiau kaip 30 metų po atitinkamų duomenų įvedimo.

Prieigos prie duomenų teisės

Recepto duomenys gali būti perduodami Estijos vaistinei tik tuo atveju, jei pacientas tam davė sutikimą savo gyvenamojoje šalyje, jeigu jis patvirtino vaistininkui, kad supranta pacientams skirtą informacinį skelbimą, ir davė sutikimą susipažinti su jo receptais. Nesant tokio sutikimo, duomenys nepateikiami Estijos vaistininkams. Vaistininkui duotas patvirtinimas suteikia teisę vieną kartą nuskaityti paciento receptą prieš išduodant vaistą.

Kontaktiniai duomenys

Estijoje už paslaugas atsakingas TEHIK, kuris bendradarbiauja su Estijos sveikatos draudimo fondu ir Valstybine vaistų agentūra.

Pagalbos linija: +372 7943 943

E. paštas: abi@tehhk.ee, visomis savaitēs dienomis 7.00–22.00 val.